

Uvodnik • Editorial

Drage čitateljice i čitatelji, ovaj je broj posvećen *Pričama iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić (1874. – 1938.) iz 1916. godine, jednome od njezina dva nenadmašena klasika hrvatske dječje književnosti. Drugi je dječji roman *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* objavljen 1913. godine, koji je bio temom drugoga broja časopisa *Libri & Liberi* za 2013. godinu. Obje su knjige prevedene na mnoge jezike i prihvaćene kao međunarodni dječji klasici. *Priče iz davnine* u engleskome prijevodu Fanny S. Copeland objavio je engleski nakladnik Allen & Unwin, 1924. godine, pod naslovom *Croatian Tales of Long Ago*. Taj se naslov često preuzimao u različitim izdanjima djela na engleskome jeziku, a pridjev „hrvatski“ dodavao se naslovu i na drugim jezicima. Knjiga je ubrzo prešla Atlantski ocean; s novom naslovnom stranicom objavila ju je u New Yorku američka nakladnička kuća Frederick A. Stokes Company. Do danas su pojedinačne priče ili pak cjelovita zbirka prevedene na sljedeće jezike: švedski, češki, danski, ruski, slovački, njemački, srpski, slovenski, makedonski, talijanski, albanski, mađarski, ukrajinski, litvanski, bugarski, španjolski, latvijski, japanski i francuski. Na nekima od tih jezika pojavilo se i više različitih prijevoda, a knjige su često objavljene u većemu broju izdanja.

Hrvatska udruga istraživača dječje književnosti (HIDK), Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Matica hrvatska organizirale su međunarodnu znanstvenu konferenciju kako bi obilježile stotu obljetnicu objavljivanja *Priča iz davnine*. Odabrani radovi s toga skupa objavljuju se u ovome broju časopisa *Libri & Liberi*. To je ujedno i glavni razlog da ovaj broj iz tiska izlazi tek u travnju 2017. godine. Konferencija je održana u listopadu 2016. te je trebalo vremena da se radovi dovrše i prođu recenzentski i urednički postupak. Stoga su sve studije prihvaćene za objavljivanje u ožujku 2017. Nakon toga, sam proces objavljivanja trajao je iznimno kratko. Stoga dugujemo posebnu zahvalnost svim suradnicima koji su svojim radom pridonijeli da se posao dovrši u tako kratkome roku. Planiramo objaviti još nekoliko radova s konferencije u sljedećim brojevima časopisa, kako bismo još prikladnije odali počast toj iznimnoj zbirci umjetničkih bajki.

Članci uvršteni u ovaj broj razmatraju *Priče iz davnine* iz različitih istraživačkih perspektiva. Lana Molvarec piše o predodžbama djece i adolescenata, a Katarina Ivon i Sanja Vrcić Mataija istražuju metaforu putovanja. Željka Flegar i Ivana Moritz analiziraju zbirku u usporedbi s drugim klasicima dječje književnosti koji prikazuju svjetove napućene čovječuljcima i razmatraju ih iz aspekta prakse konceptualnoga stapanja koje se zapaža na različitim razinama u takvim pripovijedima, i to u nastanku imena, vremena i mjesta radnje, kao i različitih značenja. Sabrina Fava

istražila je složenu povijest objavljivanja talijanskih prijevoda *Priča iz davnine* te ju je objasnila u kontekstu statusa bajke kao vrste u Italiji tijekom 20. stoljeća. U dodatku Fava donosi korespondenciju koja dokumentira proces nastanka talijanskih izdanja, kao vrijedan doprinos razumijevanju nakladničke povijesti *Priča iz davnine* u Italiji, osobito dragocjen istraživačima zainteresiranim za povijest hrvatske dječje književnosti i njezine međunarodne recepcije. Radoslav Rusňák uspoređuje dva izdanja *Priča iz davnine* u slovačkome prijevodu, iz 1976. i iz 1991., i osvrće se na njihovu recepciju. Izmjene teksta prijevoda Zlatka Klátika koje su nastale u novijemu izdanju objašnjava autor potrebom približavanja teksta novoj čitateljskoj publici te razvija pojam „novoga čitanja“ koji se odnosi na takve trendove. Konačno, Ivana Cindrić i Vlatka Blagus provele su istraživanje o tome kako mladi nasljedni govornici hrvatskoga jezika razumiju bajku „Regoč“ i kakvi su njihovi stavovi o čitanju izvornoga hrvatskoga teksta u usporedbi s čitanjem engleskoga prijevoda bajke. Autorice također daju prijedloge za rješavanje poteškoća na koje u susretu s bajkom nailazi ta čitateljska populacija.

Croatian Tales of Long Ago, dakle prvo inozemno izdanje *Priča iz davnine*, bilo je ukrašeno hvaljenim ilustracijama hrvatskoga umjetnika Vladimira Kirina (1894. – 1963.). Njegove su se ilustracije potom pojavile u mnogim drugim izdanjima te knjige na hrvatskome jeziku i na drugim jezicima, a dobro su poznate i lako dostupne na internetu. Stoga *Baština* u ovome broju umjesto Kirinovih radova donosi dojmljive ilustracije načinjene za talijansko izdanje iz 1957., tj. ilustracije Carla Gallenija (također uključene u omotnu ilustraciju ovoga broja časopisa *Libri & Liberi*) i ilustracije Davida Baffettija (detalj u gornjem rubu omotne ilustracije ovoga broja), kao i profinjene maštovite ilustracije koje je za slovačko izdanje *Priča iz davnine* iz 1976. načinila Irena Tarasová.

U rubrici *Prikazi* objavljujemo dvanaest priloga o novijim izdanjima knjiga u području istraživanja dječje književnosti i kulture, a rubrika *Kronika* uključuje izvješća o dvama važnim svjetskim kongresima održanima 2016. godine, tj. Kongresu udruge IRSCL (International Research Society for Children's Literature – Međunarodna udruga za istraživanje dječje književnosti) u Velikoj Britaniji i o Kongresu asocijacije IBBY (International Board of Books for Young People – Međunarodno vijeće za dječju knjigu) na Novome Zelandu, u okviru kojega su dodijeljene i godišnje Andersenove nagrade te priznanja za Časni popis IBBY-ja za 2016. godinu. Također, prikazana je i spomenuta međunarodna konferencija „Stoljeće *Priča iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić“.

Na kraju, s ponosom upućujem na popis referentnih baza koje bilježe naš časopis, i koji raste svakim brojem. Na tome smo osobito zahvalni našim autorima i recenzentima, koji nam pomažu da zadržimo visoku razinu kriterija i držimo se očekivanih standarda u objavljivanju znanstvenih i stručnih radova.

Smiljana Narančić Kovač

Dear Readers,

This issue is dedicated to *Priče iz davnine* [Tales of Long Ago] by Ivana Brlić-Mažuranić (1874–1938), first published in 1916, one of her two unmatched children’s classics in Croatian literature. The other one is the 1913 children’s novel *Čudnovate zgone šegrta Hlapića* [The Strange Adventures of Hlapić the Apprentice], which was the focus of *Libri & Liberi* 2 (2) three years ago.

Both works have been translated into numerous languages and are widely acknowledged as international children’s classics. *Priče iz davnine* was published by Allen & Unwin in London in an English translation by Fanny S. Copeland in 1924, titled *Croatian Tales of Long Ago*. This title is usually adopted in various later editions in English and in other languages. The book soon crossed the Atlantic, as the American publisher Frederick A. Stokes Company promptly published the book in New York with a new title page. Since then, individual tales from *Priče iz davnine*, or the complete collection, have appeared in translation in Swedish, Czech, Danish, Russian, Slovak, German, Serbian, Slovenian, Macedonian, Italian, Albanian, Hungarian, Ukrainian, Lithuanian, Bulgarian, Spanish, Latvian, Japanese, and French, sometimes in different translations, and often in multiple editions.

The Croatian Association of Researchers on Children’s Literature organised an international conference in cooperation with the Croatian Academy of Sciences and Arts and Matrix Croatica, two leading Croatian cultural and scholarly institutions, to mark the 100th anniversary of the publication of *Priče iz davnine*. A selection of papers from the conference is included in this issue of *Libri & Liberi*. This is the main reason it appears late, published only in April 2017. The conference took place in October 2016 (a report about it is given in the *Events* section), and it took about five months to finish the papers and complete the editorial process. Thus, all the papers in this issue were accepted for publication only in March 2017. The publishing procedure was completed in a very short time, and we owe special thanks to all who were involved and did their best to finish their part of work so well and so soon. We plan to publish more papers from the conference in the following issues of *Libri & Liberi* to celebrate this exceptional collection of literary fairy tales.

The selection of papers published here focuses on several aspects of the *Tales*; Lana Molvarec concentrates on representations of the child and adolescent, and Katarina Ivon and Sanja Vrcić Mataija explore the journey metaphor in *Priče iz davnine*. Željka Flegar and Ivana Moritz analyse the collection in comparison with other classics of children’s literature representing worlds populated by little

people, and consider them from the point of view of conceptual blending detected at various levels of such narratives in the creation of names, settings and meaning. Sabrina Fava gives an account of the fate of the Italian translations of *Priče iz davnine* and their publishing history, explaining this in the context of the status of fairy tales in general in Italy during the 20th century. In the appendix, Fava presents correspondence concerning these editions which makes a valuable contribution to help understand the publishing history of the *Tales* in Italy, especially precious for researchers interested in the history of Croatian children's literature. Radoslav Rusňák compares two editions of *Priče iz davnine* in Slovak in 1976 and 1991 and examines their reception. He explains the adaptations of the text of Zlatko Klátik's translation in the latter edition by the need to bring the text closer to a new readership, and develops the concept of *new reading* to describe such trends. Finally, Ivana Cindrić and Vlatka Blagus study how young Croatian heritage language learners understand the tale "Reygoch", in particular their attitudes to reading the original Croatian text in comparison to the translated text, and offer suggestions to reduce the difficulties encountered by these learners.

Croatian Tales of Long Ago was adorned with highly praised illustrations by the Croatian artist Vladimir Kirin (1894–1963). His illustrations appear in many other editions of the book, both in Croatian and in other languages. They are largely known, and easily available in its online publications. The *Dusty Covers* section in this issue does not include Kirin's illustrations, but is instead enriched by exquisite illustrations made for the Italian edition of 1957 by Carlo Galleni (also included in the cover illustration of this issue of *Libri & Liberi*) and by David Baffetti (also in a detail across the upper part of the cover illustration), and by delicate and imaginative images made for the Slovak edition of 1976 by Irena Tarasová.

The *Review* section comprises twelve contributions on recent publications relevant for children's literature scholarship, and the *Events* section completes this issue with an account of two important 2016 world congresses, the IRSL Congress in the United Kingdom and the IBBY Congress in New Zealand, and the above-mentioned international conference, *A Century of Ivana Brlić-Mažuranić's Tales of Long Ago*.

Finally, I would proudly like to draw your attention to the list of abstract and citation databases of peer-reviewed literature where *Libri & Liberi* is referenced and which keeps growing with every issue. For this, we are particularly grateful to our authors and reviewers who help us meet the high criteria and required standards.

Smiljana Narančić Kovač